

Наш Лемко

PIK IV.

Ч. 22 (94)

Львів, 15. листопада 1937.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**

Телефон ч. 244-67.

NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1:80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Аматорський Гурток у Новому Санці.

На велике культурне діло.

Подяка Братам за Океаном.

Заклик у справі збірки на ціль Української Захоронки в Боську, коло Сянока, не проминув без відгону. Знайшлися великодушні Жертовдавці, що зрозуміли велику вагу нашої, нової української справи в Старому Краї, в найбільше потребуючих рідної культури окраїнах Лемківщини.

На цю благородну ціль уряджено збірку в американському місті, Россфорд, Огайо, зі слідуючим успіхом: На викінчення будови Української Захоронки в Боську зложили:

Всч. о. Олекса Крохмальський, парох у Россфорд, Огайо, 5 ам. доларів; Громадяни: Іван Денько 10 ам. д., Андрій Теплий 6 ам. д., по 5 ам. дол. Антін Іж, Михайло Копистинський, Михайло Бобак, Йосиф Бобак, Ігнатій Кушнір, Василь Холявка, Григорій Шумський; 4 ам. дол. „Український Клуб“; 3 ам. дол.

Іван Шентак; по 2 ам. дол. Юрко Андриц, Михайло Войнар, Григорій Вульчак і жінка Маріянна Кушнір, Розалія Богаченко, Іван Крупиняк, Василь Страхоцький; по 1 ам. дол. Лев Бобак, Марта Афтанас, Никола Проць, Степан Барна, Іван Андриц, Яким Квасниця, Марія Бобак по Павлі, Михайло Кушнір, Василь Ратич, Михайло Кіт, Михайло Кушнір по Гнаті, Михайло Кернова Антін Масник; по 50 ам. центів Антін Крохмальний, Михайло Фаляйло, Марія Кушнір (Дусінська), Павло Теплий, Андрій Андриц, Михайло Денько та Михайло Лиховід 0,25 ам. цент., з представлення 16.65 ам. дол. **Разом 107.90 ам. дол.**

Комітет Будови Захоронки дякує щиро цією дорогою Всім Жертовдавцям, з окрема Вп. Антонов Іж, Іванові Денько та Іванові Шентак за те, що вони занялися збіркою, та Михайлові Копистинському за урядження дитячого пред-

Кожний може забезпечитися в

„Карпаті“

бо навіть за невисоку складку нецілого злого місячно можна мати життєву безпеку в „Карпаті“, Львів, Ринк ч. 38

Пишіть за інформаціями!

.....
ставлення в Россфорді, з якого дохід призначено на повищу ціль.

Одночасно звертаємося до Всіх наших Односільчан у других містах Америки, Аргентини, Франції, щоб і вони пішли за високодейним і світлим приміром Громадян у Россфорді та подали нам теж поміч у докінченні зачатого культурного діла.

Комітет Будови Захоронки в Боську.

.....
ПОДЯКА.

Виділ Читальні „Просвіти“ в Тиряві Волоській складає оцим щирю подяку Головному Т-ву „Просвіта“, Видавництву „Дешева Книжка“ і В-ву „Новий Час“ за одноразову допомогу в роді книжок для бібліотеки до вбогої читальні на Лемківщині. Т-во „Просвіта“ вислано 10 книжок, В-во „Дешева Книжка“ 40 книжок і 10 прим. Самоосвітника і Словник чужомовних слів, В-во „Новий Час“ 10 книжок різного змісту. Рівночасно звертаємося з уклінною просьбою й до інших українських Видавництв о ласкаве подаровання по кілька книжок для вбогої матеріально Читальні „Просвіта“ в Тиряві Волоській пов. Сянік, яка не має змоги купити хочби й одної книжки до бібліотеки.

Кожний хочби й найдешевший дар зі сторони наших Видавництв запишеться золотими буквами в пам'яті і серцях бідних лемків.

За Виділ Читальні „Просвіти“
Іванечко Михайло — голова,
Чупільовський Михайло — секрет.

Др. С. П.

Чому держатися нам нашої української католицької Церкви.

III.

На Синоді Української Церкви в Бересті в 1596 році торжественно проголосили Унію Митрополит і 5 Єпископів. Від цього року, замість того, щоб запанувала єдність і нове життя в Церкві, починається завзята боротьба, яка триває довго, предовго та правду кажучи, вона й досьогодні не скінчилася. При проголошенні Унії в 1596 р. відпало двох єпископів, та вони з частиною духовенства, міщанства в більших містах, зорганізованого в брацтвах, як також частина панів з князем Константином Острожським на чолі, виповіли безпощадну боротьбу Унії. До цього табору прилучилося також пізніше й козацтво, а ще пізніше Москва. Грецький патріарх висвятив нових православних єпископів і митрополита й в такий спосіб українська Церква й нарід надовго роздвоїлася. Православний табор закидував Унії ледви не зраду обряду й народу, казав, що Унія — це лише місток до переходу на латинський обряд, що це лише така штука, щоб українців перетягнути на польське. Доказували це головним тим, що польський уряд і польське духовенство помагало заводити й піддержували Унію.

Замість того, щоб відразу зовсім, безсторонно ці закиди розглянути, ми зясуємо дальший хід боротьби між двома таборами, а Читач сам буде могти наглядно переконатися, по чій стороні є правда.

Що поляки піддержували Унію та сподівалися, що вона буде містком до переходу на латинське, — це є правда. Але так було лише на початку, бо вже в 1623 році на соймі мало не всі поляки, зокрема всі польські єпископи домагалися скасування Унії. Чому вони хотіли скасування? Тому лише, що вони бачили, що шкода навіть думати про місток з Унії. Та хто зна, чи це не було би сталося, якщо православні — якраз у тому році не були би вбили нашого архієпископа полоцького Йосафата Кунцевича, — як би не Рим.

Закидувати зраду обряду можна було лише так для протиунійної пропаганди, бо на правду українські єпископи були гарячими ревнителями й оборонцями нашого обряду, якраз проти латинського. В 1600-тих роках пишуть вони раз-у-раз до Риму скарги на польське духовенство, зокрема на єзуїтів, які мали в своїх руках школи й в цих школах перетягали нашу молодь на латинський обряд. І Рим постійно брав наш обряд в оборону, видавав гострі закони проти перетягання уніятів на латинський обряд; Рим рішучо наказував єзуїтам не робити цього, але що він міг порадити, коли польський король Жигмонт III. не дозволив навіть цього закону проголосити, а єзуїти попросту взагалі Риму не слухали. Ціла історія Унії від початку до упадку Польщі та до насильного скасування Унії Московою, це постійна боротьба наших

єпископів з латинською єпархією в обороні нашого обряду. Цілі гори документів - скарг, письм і т. д., які безнастанно йшли до Риму, є найкращим і безсумнівним доказом цього.

Православний табор по 1623 р. пошився в щораз більшу силу. В 1632 році польський уряд признав йому свободу віроісповідання в цілій державі. Київська митрополія, львівське, перемиське, луцьке й могилянське єпископства осталися при уніятах. Очевидно, боротьба між двома таборами була ще більше гаряча — з різними вислідами. На Україні взагалі ніколи Унія не могла всадовитися, бо козаки рішучо не допускали, тимбільше по побідах Хмельницького. Одначе треба згадати, що православя було ще тоді українське, саме воно справді стояло, таксамо, як Унія, на сторожі потреб й інтересів українського народу. Андрушівський договір з 1667 року поділив Україну між Польщу й Москву. Москва дістала Київ і задніпрянську Україну, Польща задержала цьогобічну Українську Землю. Православні єпископства — львівське, перемиське й луцьке, відтяти від московського впливу, перейшли на початку XVIII. сторіччя на Унію. Зовсім інакше сталося з православною Церквою, яка опинилася по московському боці. В 1686 році відколи київську православну митрополію підчинено московському патріархові, православна Церква на Україні стає поволі зряддям мо-

Юліян Тарнович.

Гринор.

Янчик, Янчик, не пий за то,
Бо пропиєш вшитко злато.
Як пропиєш, не будеш мац,
Прийде зима, будеш жэбрац.

Кусьціся лем сніжок побіляв сизи гори, а Магору гкрив білюсім инием, кой Томко Ванюцків прифаявся зо далекого світу. Йаж деси гин з Воргантини; г дзелєних гозах, твирдим крагали, з гамерицком пайташком шилячини, йа няйбівше дулярів. — Не бомував, лем охобні працював, без тівки нони роки не скельтовав ани півквотра на нинач — байванси.

Ванюценкова Ганьцєйка не лем рас банувала:

— Поїхав милєнький та до Гамерики,

Нич ми не зохабив, а лем жаль превеликий.

Вєрний жє ся, вєрний, ми милий з Гамерики,

Одбер же си, одбер а тот жаль превеликий!

Божє мій, Божє мій, што я виробила,

Жє я свої йочка та за тобов пустила!

— Но тепєрїчка, небого, лем ся к сьватоу крєсту обєрний и злож ручєньки спрацуванї, кой тя Памбїг сириньча не поманула.

З долїшнєго кїнцє — гварите, йаж під гори малюванки шитких дб ся посирюшав Томко на гостиньской. — Няй, реку кожде безумя знат, што на Томківці гнес кермаш: хлібїва од нбжа півна і чмба, ярча-

них круп — вєде зас — мбже йажї півїш тиндиричанїх, дє там? Стернісїцкїй на молбїцї рїж и з попівстрєз півнє обїрушнє саганя киршеного, а мастивцє прїст до пальців зо мєдом од Тараса, нбго, што над лїсничївком. — Кой лем ся скорбила Параска зо Швирдяківки, пак Бозянина Євка, зас Медаковий Шандарїови нанасєнька, што зуби нїт чим прополокати, ся барз г добратинї замускали.

— Аби вам Божєнько сили причинив, што сте ня навідїли любї сусїдбїки! Няй вам будє надокус ужиток за вашу поцтивїст ий чєсної незрადу. Палюнки в мєне нєє, але палюнка зрадниця. Хто пити хоче, тот джерельцє найде. Лем няй добрі смотрїт. Очи няйкращу правду повїдают.

сковської політики, саме вона так поступає, як цього вимагає інтерес Москви: аби якнайскорше загарбати Україну та українців зробити москалями. Православні єпископи безуслівно не вважали себе українцями, лише москалями й слухали царя!

Так отже, коли уніятська Церква була національною, українською Церквою, коли вона стояла на сторожі інтересів українського народу й боронила окремішности українського народу й від поляків і від москалів, — тоді православна Церква стала зовсім московською та дбала, щоб український нарід якнайскорше обмосковити. Москалі ніколи не узнавали українського народу, так, як і сьогодні його не признають. (Оо. Полянські, Секержинські, Медвецькі — що на це? — зам. склад.). Унія була саме цим забором українського народу, тому вони так зненавиділи Унію й поклялися її знищити.

В 1705 році московський цар Петро власноручно замордував 5 уніятських монахів, ще на чужій, тоді польській території й з цієї пірвав і вивіз у Москву українсько-

го луцького єпископа (де цей в тюрмі помер).

Після розборів Польщі доля уніятської Церкви під московською займанщиною була припечатана. Вже в 1795 році ославлена цариця Катерина (ця сама, що зруйнувала Запорозьку Січ!) скасувала всі уніятські єпископства, крім полоцького. Її наслідники, вправді привернули до життя чотири єпископства, але в дійсності в Церкві зовсім рядили москалі. А рядили вони так, що всі єпископські становища обсадили „своїми“ людьми, які до часу вдавали католиків (історія повторюється — чи неподібно діється на наших очах на Лемківщині?), а потому, в 1839 році проголосили, що вони переходять на православя. Сотки священників і світських, що не хотіли цього зробити, пішли на Сибір і в тюрми, багато впало від московських куль, а найбільше було скатованих московським нагаєм. Таке саме повторилося в 1875 році на Холмщині. Ось у такий спосіб перестала Унія існувати під Московією.

(Докінчення буде)

— 0 —

Проти господарської організації.

На Лемківщині не дозволяють основувати Кружків „Сільський Господар“.

В цьому році більша скількість сіл у повіті Новий Санч рішила оснувати в себе кружки „Сільського Господаря“, щоби спільними силами вчитися краще господарити. Нікому на думку не приходило, щоб були які перепони влади, яка нині зуживає багато енергії над організацією села і піднесенням сільського господарства. На жаль, інакше воно в практиці у краківському воевідстві. Староство в Новім Санчі не дозволило дотепер на оснування ані одного кружка „Сільського Господаря“, а інструкторові Філії „С. Г.“ в Сяноці заявлює, що взагалі не допустить до оснування кружків „С. Г.“ в повіті. І справді. На три зголошені кружки в селах Лосе, Ростока В. і Злоцьке — всі дістали заборону. Думали люди, що то може таке відношення староства. Внесли рекурс. Показується, що і краківське воевідство не хоче дозволити українським селянам вчитися краще господарити під проводом своєї господарської установи. Для потвердження повищого подаємо нижче рішення краківського воевідського уряду:

URZĄD WOJEWÓDZKI KRAKOWSKI
WYDZIAŁ SPOŁECZNO-POLITYCZNY
Nr. SP. B. XI/1/Z/8/37.

Kraków, dnia 17. IX. 1937 r.

Zakaz założenia Kółka
Krajowego Gospodarskiego
Towarzystwa „Siłskij Hospodar“
w Złockiem, odwołanie.

Do

Kierownictwa Kółka Krajowego Gospodarskiego
Towarzystwa „Siłskij Hospodar“
w Złockiem

do rąk p. Hnata Brunarskiego
w Złockiem Nr. d. 83.

Opierając się na postanowieniach art. 14 i 41 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27. X. 1932 r. (Dz. U. P. R. Nr. 94 poz. 808 Starosta Powiatowy nowosądecki decyzją z dnia 23. IV. 1937 r. L. II/1/Zo/37. zakazał założenia w Złockiem Kółka Gospodarskiego Towarzystwa „Siłskij Hospodar“, ponieważ działalność tego Kółka może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego.

Mianowicie stwierdzono, że założyciele tego Kółka nie mają na celu przeprowadzenie programu statutu Krajowego Gospodarskiego Towarzystwa „Siłskij Hospodar“, lecz jedynie dążą do innych celów pod firmą Kółka wymienionego stowarzyszenia, co może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju.

Rozpatrzuwszy wniesione od tej decyzji odwołanie, — Urząd Wojewódzki na

Перший Листопад.

Перемишль.

В 19-ті роковини зриву Українського Народу відбулася заходами філії Українського Товариства Допомоги Інвалідам святочна академія в Перемишлі. Точно в годині 18-ій перемишльке громадянство вщерть виповнило катедральний храм, де о. крилошанин Іван Качмар в асисті численного Духовенства відправив панахиду за душі Поляглих. Після жалібних відпрай о. професор Сокіл виголосив патріотичну релігійну проповідь, визнаючи весь український нарід стати одноціло під прапором Христа Царя. Півтора години пізніше відбулася в салі Народнього Дому святочна академія. У вступному слові, др. Микола Хробак просив у закінченні учасників і свідків наших визвольних змагань якнайчастіше вертатися думками в недавноминулі дні, а молодь шукати в могилах, розсіяних скрізь по українських землях, зразків героїства й посвяти.

Другого дня вранці, в годині 8. о. пралат Гмитрасевич, в асисті двох діяконів відправив у катедральному храмі святу Хвалу Богу, в наміренні українського народу.

Львів.

В дні першого листопада в храмі святого Юра у Львові Пресв. Никита Будка відправив архиєрейську Службу Богу в наміренні українського народу в асисті українського Духовенства. По Євангелію о. Гринюх виголосив проповідь про значіння віри для національного життя та відродження На Службі Божій був Впреосв. Митрополит Андрей та всі представники бувшого галицького правительства, бувшої Української Галицької Армії, представники центральних установ, преси й други. Народу була повнісінька церква.

podstawie art. 93 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 22. III. 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341) pozostawia odwołanie bez uwzględnienia i utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję, zmienia jedynie jej motyw w tym kierunku, że działalność Kółka może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa i spokoju publicznego wobec wyraźnie nieprzychylnego nastawienia miejscowej ludności względem Krajowego Towarzystwa Gospodarskiego „Siłskij Hospodar“.

Decyzja niniejsza jest ostateczna w administracyjnym toku instancji.

Zo Wojewodę:

Z. Muchniewski Naczelnik Wydziału Społ. Politycznego.

Живемо, як уміємо жити.

Кажуть, що на світі лише гора з горою не зійдуться ніколи. Але люди, розходячись, завжди можуть собі сказати, як то в пісні співається, — „може ми колись зійдемо знову...“ За рік, за два, за десять...

Ще весною 1929 р. був я в Бонарівці к. Стрижева. Гостюючи в свого швагра, що тоді був там священником, мав я змогу пізнати ближче це гарне село та й його милих і культурних мешканців.

Від тоді я більше в Бонарівці не був. Та нераз читав у газетах про працю симпатичних бонаривчан. Неодно знайоме прізвище, вичитане в газеті, збуджувало гарні спомини. Пригадувався мені, прекрасний „Народний Дім“, та бонаривчанська молодь, що так радо горнулася до освітньої праці для культурного піднесення свого рідного села.

Дня 1. і 2. X. відбувався у Львові Зїзд „Союзу Українок“. Зіхалися на той день до Львова українки з усіх сторін. Не тільки з Галичини й Волині. Були теж представниці українок — емігранток з Великої України, прибули представниці Закарпатської України й навіть була теж представниця Союзу Українок з Америки.

Приїхала на цей Зїзд і представниця Лемківщини — секр. Клуба Союзу Українок у Бонарівці п. Анастасія Солтисік. Їй й попросили теж до почесної Президії Зїзду.

Підчас обідної пори вітаюся з п. Настею й розпитую про Бонарівку, про тамтешній Клубок „С. У.“, про „Луг“, про їхню працю. Пані Настя розказує:

— Клубок заснували ми ще в 1932 р. Думку заснувати його подав п. М. Осідач. Цю новину молодь прийняла дуже прихильно. Та й старші казали: „Нехай молодь організується, нехай вчиться“

— Наш Клубок співпрацює з „Лугом“. Луговики помагають нам в уряджуванні культурно — освітніх імпрез і аматорських вистав. Помалу підемо вперед. Тепер сходяться відбуваються щотижня, в середу. На сходинах читаємо: „Жіночу Доль“, „Жіночу Волю“, „Жінку“. Потім завжди прочитуємо „Нашого Лемка“, що так докладно й приступно описує життя на нашій Лемківщині й його потреби. Читаємо

й інші газети. Потім ведемо гутірку над тим, що прочитали.

— Клубок має тепер 39 членів: дівчата й молодіці. На сходинах приходять завжди к. 20.

— Самі працюємо. Головою Клубка є Олена Голей. Вона вмє зеднати собі людей. Цілий Виділ співпрацює в тому, щоб якнайкраще йшла праця. І живемо, як уміємо жити. Село до нашої праці ставиться дуже прихильно. Правда — є й такі що їх коле кожна корисна праця. Але в нас їх не багато. Про них шкода говорити; хіба то люди?

— В 1935 р. урядили ми „Курс крою й шиття“. Зголосились 22 учасниці. Вчила п. З. Максимович зо Львова. Тепер організуємо „Куховарський Курс“. Вести його буде п. Ольга Сімко з Лежайська. Про

цей курс напишемо до „Нашого Лемка“.

П. Настя Солтисік у Львові перший раз. — Не знаєте як то перший раз їдется до Львова на Зїзд? — говорить вона. Але в канцелярії „Союзу Українок“ так мене щиро вітали. Так щиро вітати можуть тільки свої добрі люди, українці. Тому, я дуже тішуся, що могла приїхати до Львова на Зїзд. Аж сорце радується, коли бачиш, що з усіх сторін зіхалися українки, в усіх одно бажання, одна спільна думка, одна ціль. Тут бачиться, що то є організація.

Обідна перерва минула й усі пішли на дальші наради. Працюючись, побажав я п. Анастасії Солтисік найкращих успіхів для бонаривського Клубка Союзу Українок — і, відходячи, докинув: „А може ми колись зійдемо знову?“

Яр. Заремба.

УЖЕ ПОЯВИВСЯ!

УЖЕ ПОЯВИВСЯ!

Календар „ШЛЯХ МОЛОДІ“ на 1938 рік.

Ціна календаря знижена на 80 сот., з пересилкою зсл. 1.

Календар має дуже цікавий зміст, багато відомостей з життя молоді інших народів, оповідання й вірші, цікаві новини з техніки, велику господарську частину та багато різних новин. Календар багато й цікаво ілюстрований. Календар надається до вжитку на сходинах Доросту, Самоосвітніх Гуртків. Повинен бути в кожній бібліотеці Клубка „Рідної Школи“, читальні „Просвіти“ та кожного іншого товариства, що гуртує в себе молодь.

ЗАМОВЛЯТИ У ВСІХ КНИГАРНЯХ, АБО У ВИДАВНИЦТВІ „В О Г Н І“.

Львів, ул. Потоцького 11А. Гроші слати розрахунковим переказом ч. 109.

Кольпортерам даємо 20 проц. провізії. Поодинокі примірники висилаємо тільки за попереднім одержанням грошей.

СПІШІТЬ ЗІ ЗАМОВЛЕННЯМИ!

Цей календар повинен мати в себе кожний український юнак й юначка!

Одна нероздільна українська родина.

Ми отримали такого листа з Америки:

„Зійшлися ми тут, прадставники багатьох родин односельчан з Костарівця, щоб погоститися, забавитися й порадитися, як допомогти рідному селові. А були на тім зібранні також наші дві крайнки п. Рут Курник і п. В. Дичко. Вони офірували два фанти, подушечку й чеколядовий „кейк“, за які отримано 20 доларів на чисто. Гроші ті обі наші крайнки призначили на дар для дітей зі Садочка, щоб за 10 дол. зробити дітям гостину на св. Миколая, хай діти знають, що українці про них памятають. Других 10 дол. призначили на підтримку Садочка, щоб діти колись вмєли сказати „хто ми і чий ми ді-

ти“. І просимо вас, костарівчани, держіться кріпко нашої української мови, а до тих, що ще не прозріли, ми кличемо: „Схаменіться!“

Ось так думають наші браття в Америці. Яка то велика любов наших крайнок до тих діточок, яких вони ані не знають! Бо ми одна велика, нероздільна українська Родина! Слава Вам, дорогі Сестри! Хай бажання многих діт і щира молитва наших найменших діточок за Ваше здоровля буде Вам заплатою за Ваш щирий дар.

А щож ви Ганки Греськи, Коки Марини і ріжні Гандзі, чи далі будете москалів удавати?

Костарівчани.

Сплатімо великий довг.

„Нема більшої любови як та, коли хтось життя своє віддає за братів своїх!“

Так — за Святим Письмом — годиться сказати про Тих, що лягли за рідний край і нарід.

Та чи не можна сказати так і про тих, що свої сили й здоровля своє віддали за нас? Віддали — і живуть, животіють між нами, звичайно в злиднях, у хоробі й голоді, бо й заробити не годні, будучи або каліками без рук і без ніг, або важко хворими від ран...

Це Українські Інваліди.

Є їх ще понад дві тисячі людей. Щоб забезпечити їм найскромніший прожиток, треба мати понад сто тисяч злотих річно. Нашим моральним обов'язком є зло-

житися на цю суму — і на ще більшу.

Саме тепер місяць листопад... В цьому місяці згадаймо тих, що не жаліли здоровля й віддали його за свій нарід. І не жаліймо жертви на ту благородну ціль.

Нехай посиляться жертвенність на Українських Інвалідів! Ніхто не сміє відмовитися від помочі Українським Інвалідам у листопаді. Бо це їх місяць — Листопад... Вони ждуть на нашу поміч, вірять у неї...

І подамо їм помічну руку — не як милостиню, тільки як скромну сплату Великого Довгу...

Цього вимагає наша честь перед нами самими і перед світом!

**Українське Товариство
Допомоги Інвалідам
у Львові.**

Вражіння з прогульки по Львові.

В днях від 26—30 вересня ц. р. ученики Милованської Школи „Просвіти“, уладили прогульку до Львова, Черниці й Стрия. Нище подаємо опис вражінь, одного з учасників цієї прогульки.

Мрячний осінній ранок. Ніде не чути жадного гамору, ні шуму, лише ритмічні удари кількох десятків пар чобіт об тверду дорогу, заколючувати ранню тишину. Часом впало жартівливе слово й веселий сміх залунав довкруги. — Це ми ученики Милованської Школи, спішили до поїзду, щоб поїхати до Львова на прогульку. Кожного рвало бажання: побачити город наших колишніх князів, оглянути там рідні інституції, установи, фабрики, музеї, тощо.

... За хвилину цокотіли колеса вагонів і поїзд віз нас, до вилеліяного в мріях Львова. О год. 10.30 приїжджаємо на головний двірцець, а звідтам трамвай завозить нас на ринок ч. 10 перед каменіцею, в якій міститься Матірне Т-во „Просвіта“. Заходимо в середину. Хоч святочний день застаємо Головний Виділ при праці. Так і видно, що люди ці працюють з великим почуттям обов'язку й що на серці лежить їм добро українського Народу.

Вони невсипущо працюють змагають до того, щоб під свої опікунчі крила обняти кожного українця й кожну українку. А праці цієї багато, тим більше, що наступний рік, — це ювілейний рік „Просвіти“ — тож треба до цього заздалегідь приготуватися. — Зараз на вступі привітав нас щиро голова

„Просвіти“ др. Іван Брик, а відтак секретар Микола Дужий виголосив промову, про історію „Просвіти“ та згадав про її працю в теперішньому.

З піднеслим і бадьорим духом опускали ми канцелярію „Просвіти“ та зараз зайшли до Т-ва „Сільський Господар“. Тут привітав нас др. Е. Храпливий, а відтак вислухали ми короткого реферату інж. Романенка, про історію та працю „Сільського Господаря“. — По кількахвилинній гутірці, обдаровані виданнями „С. Г.“ опускали ми приміщення Централі того товариства, яке працює над економічним піднесенням наших сіл.

І мимоволі чорна-невесела думка насувається, що ось там на заході, серед Карпатських гір, багато ще таких людей, які мало що, а може й нічого не знають про свою станова організацію, про новітні досягнення хліборобства, про нові раціональні способи господарки і т. п.

А шкода, бо коли ми згуртувалися б в нашому хліборобському товаристві, слухали й переводили в життя поради агрономів, чи взагалі господарських референтів — то не було би на селі такої нужди, не панопшила б так біда й голод.

Доходило полудне. Ми пішли на Високий Замок і звідсіля оглядали місто. Прекрасний вид на Львів! В доли широко розляглося задимлене місто, повне гамору й шуму. — Поволи сходили ми назад у місто, зайшли до гостинниці св. Йосифа при вул. Руській і там зіли обід.

По обіді пішли ми оглянути Огородничу Школу на Замаретиніві. Там зі всего найкраще виглядали довгі шпаліри карлових овочевих деревець, з рясно звисаючими овочами. Подорозі зайшли ми до церкви Преображення Господнього, а відтак до церкви св. Юра. Вже вечоріло. Вечірній півсумерк, ще більшої поваги й маєстату надавав храмові св. Юра. Та в середині не багато можна було заглянути, бо все заслонювали руштування. — Пізно у вечір вернули ми до „Просвіти“ й там переночували.

Другого дня рано ми спішили оглянути „Маслосоюз“. На вулицях ще слабкий рух. Нараз напроти нас переїздить розмальоване на біло авто з написом „Маслосоюз“. Дальше минає нас друге таке авто й третє... — Значить „Маслосоюз“, це поважна інституція, яка широко дає про себе знати, — думалося. Заходимо на подвір'я „Маслосоюзу“. Там знову застаємо кілька авт. З будинку виходить інж. Войчак і привітав нас, заводить у середину будинків та показує урядження, машини, маґазини, холодильні, хем. лябораторію, тощо. Це, що ми побачили в „Маслосоюзі“, перейшло межі нашого сподівання. Всюди модерні машини, що аж дивно стає, що молочарське підприємство потребує стільки різнородних скомплікованих машин. Ось маґазин - холодильник, — там машини при помочі солянки й амоняку викликають низьку температуру. В іншій салі машини до пастеризації молока, дальше машина, яка має пляшки, то знову наливає молоко до пляшок і закорковує. Там басейни, в яких заквашується сметану чистими культурами бактерій. Всюди якнайбільший порядок і чистота, все улажене гігієнічно. Сходимо надолу. Тут знову слюсарський і столярський варстат. Власними силами все можна зробити. Зіпсується якась машина, або авто, то в своїх робітнях все можна направити! — Вкінці оглянули ми паковню яець і маґазин з медом. В часі оглядин

Купуйте тільки

найкращі шевські кілки

Д Е Н Д Р А

фабрика

у

у Львові

вул.

Потоцького

ч. 85 а.

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі

все пояснював нам інж. Войчак. Тут ми довідалися, що „Маслосоюз“ має 11 власних авт, якими розвозить молоко, масло, сметану, яйця... Має у Львові 21 склепів, в яких продає понад 50 панночок, разом у Львові „Маслосоюз“ затруднює около 250 людей. Коли ще до цього додати, що „Маслосоюз“ об'єднує 142 Районові Молочарні, — а в кожній працює бодай по кілька людей, — то стане ясно, що „Маслосоюз“ дає працю, пару тисячам людей. „Маслосоюз“ виплачує річно селянам - доставцям кілька мільйонів злотих за молоко, а при тім платить все вищі ціни, як чужі спекулятивні молочарні. В нинішніх важких часах, не повинно бути українського села, де не було б молочарні, об'єднаної в „Маслосоюзі“. В нас повинен загинути дотеперішній спосіб перерібки молока. А зробить жінка яку кватирчину масла, йде з цим до міста й там нераз цілими годинами вистоює, а ріжна жидовина платить п'єсі гроші за наш продукт, ще й нераз кепкує собі при тім. Ми повинні збувати наші молочарські продукти через нашу централю, з якою числяться, не тільки краєві покупці, але й заграничні.

Щиро попрощавшись з дирекцією, опустили ми „Маслосоюз“ і пішли оглянути музей Дідушицьких. — Черговим етапом наших оглядин, була фабрика мила „Центросоюз“ і фабрика шевських кілків „Дендра“. У фабриці мила „Центросоюз“ оглянули ми цілу механіку виробу мила. Мило в „Центросоюзі“ виробляється з першорядних товщів та під кермою першорядних фахівців. І аж дивно стає, чому ще так багато наших людей не купує мила, яке виробляє своя кооперативна фабрика, але купують мила чужого виробу, які часто - густо не тільки не дорівнюють милові „Центросоюзу“, але є багато гірші від нього.

В сусідстві фабрики мила „Центросоюз“ є фабрика кілків „Ден-

дра“. Заходимо туди. А там знову інший світ: звенять пили, стукотять машини, а їм під такт стукотять наші серця й очі глядять цікаво. Це рідний промисл... Власними силами твориться він. Хоч перешкод багато та завзяття й міць духа піонерів українського промислу — мусить побороти все! Лише ми не сміємо бути байдужі, мусимо змагати до цього, щоб наш промисл став сильний - могутній, а тоді надмір робучих рук із наших сіл, знайде працю в своїх фабриках і підприємствах. — По огляненні фабрики „Дендра“ пішли ми до „Просвіти“. Нас кіль-

кох Лемків відвідало редакцію „Нашого Лемка“.

...Тисячами різнобарвних світил миготіло місто, повне принад і чару. Ми відїжджали. Львів лишався за нами. Спішимо, бо перед нами ще Черниця, Стрий, Станиславів ...

Львів зникнув з овиду. Та за те в серці лишилася віра, що ми живемо й розвиваємося, що всякі чужі заходи, наклепи й брехні на ніщо не здадуться, бо здоровий український національний дух міцніє-кріпшає і прийде час, що зірве полуду з очей незрячих ще досі братів і в нашій тихій Лемківській стороні. Михайло Новіцький

В єдності сила й багатство.

ЧОГО НАМ БРАКУЄ?

Неодин скаже, бракує нам грошей, землі, праці, достатків.

Хочете дізнатися, чого людям на Лемківщині бракує — перейдіть уздовж і виширш Лемківщину та прислухайтеся в першій ліпшій хатині. Що почувете? Сварку! Скажете — це з біди, з горя, немає з чого жити. Ідїть під хату багатшого газди. Чуєте? Сварка! Ще ідїть до рідкого на Лемківщині багатиря. І тут сварка! Ідїть на громадські збори, до читальні, кооперативи, скрізь почувете одну сварку. Перейдїться по судових коридорах, читайте часопис й одна незгода всюди панує. Почувши те все хочеться крикнути з перляку: Боже, таж уже ціла Лемківщина наповнена якимсь гнівним вибуховим матеріалом, котрий, що хвиля вибухає й валить її життя. Валить сварка наше життя — руйнує нас незгода, а ми затиснувши кулаки йдемо по лік, щоб при праці продукувати, в який спосіб знищити свого ворога, а ворогів маємо так багато — просто ввижається, що всі люди наші вороги.

І почавши від родинного гнізда, в котрім скільки душ, стільки ворогів, переходимо на громадське життя. О тут вже нема що казати, бо українець для руского ворог, для комуніста ворог, для суботника ворог, і ворог син батькові, доня матері.

Ох, Лемківщино! Колишня спокійна Лемківщино. Тиснуть тебе зі всіх боків — гне тебе недоля. Чорна хмара упадку висить над тобою й ти не можеж знайти рятунку, бо твої діти взаїмно гризуться й шарпають твоє серце.

Спам'ятайся народе, щоб не було запізно. Адже зрозумій, що ті всі уявлені вороги, це твої браття — з одної української крові, ви-

годовані хлібом лемківської землі; лише не знають, що творять. Може їх хтось збаламутив, а може з нужди пускаються на юдин хліб, а ми своєю лайкою ще їх відпихаємо й наставляємо їх проти себе. Знаймо, що сваркою ще ніхто собі приятелів не здобув.

Нужда причиною незгоди, але забуваємо, що „в єдності сила й багатство“.

Замість безпідставно сваритися взаїмно, станьмо спільними силами до праці, побороти наше горе й цілу Лемківщину двигнути з моральної й матеріальної руїни.

Візьмім собі примір з жидів; чому вони багаті? Бо заховують цей закон згоди й братерства. У них нема ріжниць, що той носить пейси й ярмурку, а другий не носить, але вони стають один за другим, тому цілий жидівський рід не боїться злиднів.

Отже коли хочемо розв'язати питання, чого нам бракує, то крім згоди та братерства нам нічого не бракує, бо тими двома середниками можемо все здобути, а в незгоді знищимо цілковито своє існування.

Тому стараймося побороти незгоду, почавши від родинного життя до громадянсько-суспільного життя. Тоді зацарить в наших горах добробут й щастя. Полюбимося взаїмно, маючи на увазі слова нашого великого пророка, котрий кличе до нас „Обніміте брати мої найменшого брата, нехай мати усміхнеться, заплакана мати“.

Передплатники
в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

НОВИНКИ

Ще раз пригадуємо, що в попереднім числі вислали ми розрахункові перекази на те, щоб усі наші Передплатники відновили передплату на 1938 рік та вирівняли свої зобов'язання за 1937 р.

Чи Ви вже купили Вашій дитині українську шкільну читанку? Якщо ні, зробіть це негайно. Вчіть своїх дітей літературної української мови, спільної для цілого українського народу.

Малих податкових залеглостей не будуть стягати. Скарбові уряди в Польщі скасували дрібні квоти залягаючих податків, які не перевищують коштів екекуції.

Заборона торгувати по школах. Шкільні влади видали наказ вести skleпи по вселюдних і середніх школах. Шкільні skleпики повинні мати характер кооперативи, набувати товари в них мають право лише члени.

Новий паровий тартак побудували в Добромилі. Це вже четвертий тартак у цьому містечку, в ньому найде працю 50 нових робітників.

Спізнених пасажирів не вільно впускати на перон. Залізнична дирекція видала розпорядок, що має завдання поборювати нещасні випадки при вскакуванні до поїздів, які є вже в русі. Залізнична служба не сміє в ніякому разі пускати на перон спізнених подорожніх, як поїзд починає вже їхати. За вскакування до поїздів під час їзди кондуктори будуть негайно стягати кару з подорожнього.

Сірники по 5 грошів. Тому, що купці не мали видати 1-го гроша покупцеві, який купував пачку сірників за 4 гр. тепер появились в продажі пачки з більшою кількістю сірників за 5 гр.

Скрізь однакові. У Харбіні на Далекому Сході Японці розстріляли під замітом шпигунства жидів Якова Гаммера з Польщі. Він поселився в Харбіні перед 7 роками й провадив там ніби skleп ткацьких фабричних виробів, а поправді був большевицьким шпіоном.

Великий успіх повстанців. В Іспанії мають повстанці великі успіхи. Небаром побіда генерала Франка скінчить страшну братовбивчу війну в Іспанії.

Українській дитині. Відомий український композитор і бувший

Усусус, Михайло Гайворонський, який живе тепер в Америці, переслав до Редакції „Дзвіночок“ у Львові, вул. Костюшка 1а, квоту 51 зол. 60 гр. на „Дзвіночок“ українським діточкам на Лемківщині й Поліссі.

Тому подайте адреси пильних і талановитих наших дітей з Лемківщини до Редакції „Дзвіночка“, а вона поручить своїй Адміністрації даром слати „Дзвіночок“.

Дешеві ліки для села. Аптекари мають вироблювати окремі дешеві ліки в ціні від 15—55 грошів для села. Час найвищий!

У Крилосі, біля Галича, де відкрив наш учений археолог, др. Я. Пастернак фундаменти старинної церкви князя Ярослава Осьмомисла, тепер не роблять розкопок, тому, що йде зима. Відкопані фундаменти й стіни прикрили дахом, а з весною підуть далші роботи. Не одну ще цікаву й цінну річ відкопають.

300 тисяч лір дарував святий Отець для бідних, опущених дітей в еспанському місті Сантандер. (Місіонар ч. 11).

Дивна подія сталася в селі Лімна, добромільського повіту. В цьому селі, на самого Спаса під час Богослуження грали хлопці в карти. Серед гри прийшов до хати один господар і побачивши таке, сказав: „Чи Бог від вас відступив? Та ж у церкві Богослуження, а ви що тут вирабляєте? Що то було би, як би так у цій хвилі вдарив у вас грим?“ — І вийшов з хати. А весела компанія далі грала в карти. За якийсь час надійшла буря й вдарив грим — якраз у цю хату, де забавлялися хлопці! Один із них, 17-літній хлопець, погиб на місці, а п'ятох парубків поразило.

Лемківській Дитині. „Наш Приятель“ повідомляє в 3 числі, що на передплату бідній лемківській дитині жертвують: Бурса ОО. Студитів у Львові 5 зл. Користають: Осип Смакула з Великої Мацини, Михайло Пінчак у Чистогорбі, Юрко Сікора з Вел. Вислока, Павло Темишин з Ниж. Волі. Боже заплать!

1000 нових покупців

знаменитої пасти

ЕЛЕГАНТ

дасть працю

1-му безробітному, що є Вашим братом!

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, гетові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадила

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/1.

і в її skleпах: у Львові, Руська ч. 20. в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Відтята галузь дерева вбила жінку. Дня 25-го м. м. в год. 7-ій рано в Павлокомі, повіт Березів, Андрій Ланчак зрізував галуззя з придорожної верби. В одній хвилині падаюча галузь вдарила в голову переходячу 67-літню Еву Соколикову, так, що вона згинула на місці. Ланчак не бачив Соколикової, а знову Соколикова — короткозора й глуха — не здавала собі справи з небезпеки, що їй грозила.

30 мільйонів емігрантів. Після останніх обчислень на цілому світі є біля 30 мільйонів емігрантів. Найбільше емігрантів мають ЗДПА. а далше Аргентина, Франція, Бразилія і Сіям.

Скільки є жидів? „Річник жидів в Америці“ містить статистику всіх жидів на світі. Виявляється, що всіх жидів на світі є 15 мільйонів і 525 тисячів. Аж 7 мільйонів і 620 тисяч тих жидів живе в Східній Європі, себто в Україні, Росії, Польщі і т. д.

Большевики не нищать поганської релігії. Большевики роздають своїм племенам образці Сталіна й кажуть їм до нього молитися, бо „він сотворив цілий світ і всіх людей“. Ось бачите, — до чого новопоганське життя докочується!

Іспити перед виїздом до Бразилії. Всі особи, що їм бразилійський уряд видає візи, здають тепер іспит з читання й писання в рідній мові. Цьому іспитові підлягають усі без виїмку емігранти від 14 літ угору. Хто згаданого іспиту не здасть, не одержить дозволу на виїзд до Бразилії.

Памятайте при кожній нагоді, що за долю Українських Інвалідів відповідає той, хто післав їх до боротьби, — Українська Нація! Обов'язком цілої Нації відповідно Інвалідів забезпечити!

Проти РОЖИЦІ безрог треба щепити безроги сировицею і щиплиною.

Шурі нищить РАЇНА.

Пільні миши нищить МИШ НЧ.

„СЕРОВАК“

Сп. з О. В.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Тел. 201-07.

Перепроводжує відшурення. На бажання інформації.

На Великій Україні неспокій. Народ на просторах України за Збручем не зважає ані на великі кари, ані розстріли, вязниці, бунтується проти большевицько-московської наволочі. Большевики далі нищать церкви та монастирі. Однак ці всі переслідування не зломлять духа українського народу!

Важне для бібліотек філій та читалень „Просвіта“ та інших Товариств. Тому, що закон суворо забороняє перетримувати сконфісковані книжки в бібліотеках установ, а за 5 літ по виданні Т-вом „Просвіта“ першого списку сконфіскованих книжок — сконфісковано багато дальших видань, а до того цей перший список вже давно вичерпаний, виринула потреба видати доповнений список сконфіскованих книжок та недозволених періодичних видань. Такий список (сторін 75+1) вже вийшов і Т-во „Просвіта“ переслало відповідну кількість примірників до всіх своїх філій.

Читальні „Просвіти“ мають негайно купити його у своїх Філіях або безпосередньо прислати до Централі 1 зл. і перевірити свої бібліотеки, щоб оберегти себе перед еventуальними законними наслідками. Це повинні зробити також усі інші товариства, що мають бібліотеки.

Занедбання цього обов'язку буде злочином супроти власного Т-ва.

Ціна одного примірника 80 гр.
Канцелярія Т-ва „Просвіта“ у Львові.

Просвітянська анкета відбулася дня 15. X. пр. в Ярославі в домі „Родина“ при співучасті понад 40 представників всіх читалень ярославського повіту та інспектора Матірнього Т-ва „Просвіта“ зі Львова, п. Кобова. Анкета радила над ювілейним роком „Просвіти“ та започаткувала закладення нової філії в Лежайську, найдаліше висуненім на заході.

Відтяв ухо тестеві. Господареві О. Мазуркові у Вороблику кор. його зять, поляк Вл. З. підчас сварки відрубав сокирою ухо і важко потовк обухом сокири голову. Як довго треба чекати, щоби несвідомі одиниці переконалися, що мішані подружжя не приносять щастя?

Збожеволів польський священик. Потрясаюче вражіння в цілій школиці викликала вістка, що священик в Іваничу пов. Коросно, знаний зі своїх антипатій до українців, збожеволів нагло. Хворий терпів від деякого часу на постійний біль голови.

Гарні озимини на Лемківщині. Гарна і тепла осінь вможливила закінчити осінні збори та поорати під весняні засіви.

Жахливий терор у Совітах. З Москви повідомляють, що в жовтні ц. р. на всій території СРСР розстріляли поверх 800 т. зв. „ворогів народу“. Крім цього кружляють поголоски, що тепер перевели нову чергу арештувань визначних большевицьких достойників. Большевики далі виарештовують „буржуазних націоналістів“ на Україні, Кавказі, Азербайджані. В Ленінграді, в Сербачу і Горкію відбувається кілька більших процесів проти „контрреволюціонерів“.

Адвокат і карний оборонець
Др. ФРАНЦ КОКОВСЬКИЙ
Відчинив адвокатську канцелярію в Бережанах, Ринок 12. I. п.

З діяльності „Музею Визвольної Боротьби України“. Як подають „Вісти М. В. Б. У.“ каса того товариства має тепер зібраних 200 тисяч чеських корон, призначених на будову музею в Празі. Товариство приступає ще цього року до купівлі площі під музей, але на ту ціль треба зібрати ще 60 тисяч чк. Товариство звернулося в пресі зі закликом до українського народу зібрати ті гроші на будову дому й нема сумніву, що українське громадянство допоможе побудувати цей музей у Празі.

В Новому Санчі увязнили урядника огрівальні С. Новака за крадіж 6 тисяч злотих.

Лемківські букварі не переводяться. Свого часу в „Українському Бескиді“ та в „Новому Часі“ була згадка, що сянський шкільний інспекторат видав рішення про скасування по вселюдних школах лемківського букваря. Українське громадянство з найбільшою радістю прийняло цю вістку

до відома. Та однак показується, що паперове рішення інспекторату не знаходить примінення і зрозуміння серед учительства. Є багато сіл у лемківському повіті, де далі вчать з лемківського букваря, а що більше в багатьох, передусім у новооснованих школах, учительство в своїй ревности різними штучками й способами, всупереч волі батьків, спроваджує далі до навчання скасовані букварі. Ось для прикладу, в селі Хрестів учитель вівзав дівчорі принести гроші та приобіцяв збірно закупити різні букварі. Діти гроші поприносили, а вчитель, купивши букварі, не роздає їх дівчорі, а тільки сховав у себе під ключ, видаючи їх виключно в школі хіба в часі науки. Здивовані тим родичі просліддили, що причина цього ніде непрактичного поступування криється в тому, що вчитель закупив лемківський буквар. Розуміється, свідомі родичі рішучо запротестували проти цього роду практик та будуть непохитно стремити до здобуття прав навчання в рідній мові, а поборювати штучне періональне язичіє.

В Ярославщині страйки і демонстрації „Зельонего Штандару“ прихилили. Та по селах далі їхні агенти організують масове членство в „Стронніцтві Людовім“. Бо, мовляв, „чи русін чи поляк, то ест вшистко едно“. Українці, бережіть ся перед чужими агітаторами.

ПРИСУД НА КОМУНІСТА

Перед судом присяглим у Рясеві станув Натан Кестехер, який підчас походу людової партії в Ланцуті разом з Мозесом Фішлером кричав голосно, вихвалюючи устрій совітської Росії. Фішлер утік, а Кестехера, обвинувачено в комунізмі засудили на 2 роки вязниці.

ЗЕМНІ БАГАЦТВА

В громаді Тирява Сільна, повіт Сянск, відкрили дуже багаті терени залізної руди, що має 95 % сталі. Руду буде видобувати новооснована спілка зі Шлеська. Як бачимо, багата наша землянка.

„Злих книжок не читати“, під таким наголовком дає український католицький тижневик „Мета“ належну та обосновану відповідь „редакторам“ кацапської газети „Карп. Звонь“ зі заввагою, що поважна небезпека чигає на душі читачів з „державно-народної газети“ „Карп. Звонь“, тому всі повинні добре собі запам'ятати крутість й шкідливість такої „газети“, бо це вовк в овечій шкурі.

Дитячі садки на Лемківщині.

САДОК У ТУРИНСЬКИМ

тривав від 1/7 до 30/7 1937, приміщений в приватній домові. Дітей було початково 25, пізніше число їх змаліло до 8 і тому садок передчасно закінчено. Причиною цього стану була байдужність родичів, а може й потайна ворожа агітація. Провідниця садка п. Софія Лехицька. В околиці Туринського (Команчі) організація садків є дуже тяжка, тому треба там почати приготування садків уже від тепер та працювати над цим через цілу зиму й весну.

САДОК В ЗАГУТИНІ.

тривав від 1/7. до 31/8. 1937, приміщений в домові місцевої Читальні „Просвіти“. Дітей вписаних було 57, ходило правильно около 47. Доживлювання відбувалося два рази денно (друге снідання й підвечірок). Садок устроїв дві дитячі імпрези: „Свято матері“ і „Закінчення“. На обох було багато гостей своїх і чужих. Садок у Загутині — це вже щорічна дитяча установа. Провідниця садка п. Ольга Чабанівна.

САДОК У ДОБРІЙ ШЛЯХОЦЬКІЙ.

тривав від 1/7. до 31/8. 1937, приміщений в домові Українського Народного Дому. Дітей було вписаних 25 і всі правильно ходили до садка. Доживлювання було перед і пополудні. Садок уладив дві імпрези: „Свято матері“ й „Закінчення“. Хоч садок у Добрій Шляхоцькій зорганізовано перший раз — то мимо цього ведений він був гарно і родичі дітей дуже живим інтересувалися. Провідниця п. Володимира Хомишак. На будуче треба організувати в Добрій Шляхоцькій два садки, бо село дуже розлоге.

САДОК У ВОРОБЛИКУ КОРОЛІВСЬКИМ ПОВ. КОРОСНО.

тривав від 27/6. до 28/8. 1937, приміщений в домові Кружка „Сільського Господаря“. Записаних дітей було 45, ходило правильно около 35—37. Доживлювання обіймало друге снідання й підвечірок (молоко і булки, при кінці булки з маслом). Садок уладив два пописи: „Свято матері“ 25/7. 1937 і дитячий попис на закінчення 28/8. 1937. Програма одного й другого попису обіймала по 30 точок, причому одночасно відбувся попис доросту. Умовини ведення садка дуже тяжкі, бо одночасно ведений був на громадський кошт садок

„руських“, до якого ходили діти безплатно й одержували даром булки й молоко. Тому підмога з Америки у квоті 15 дол. для нашого садка мала дуже велике значіння. Провідницею садка була п. Марія Терепенко, що серед незвичайно важких обставин вивязалася вповні вдоволяючо з принятих на себе обов'язків.

САДОК В ЯБЛОНІЦІ РУСЬКІЙ ПОВ. БЕРЕЗІВ

тривав від 7/7. до 27/8. 1937, приміщений початково в приватній домові, пізніше в домові вселюдної школи. Дітей вписаних було 49, пересічно ходило 45 — більшість дівчат. Доживлювання обіймало друге снідання й підвечірок (молоко, булки або хліб). Поживу частинно діти приносили, частинно доставали в садку. При співучасті садка відбувся фестин з пописом дітей в дні 1/8. 1937 і діточий попис в дні 22/8. 1937. На програму пописів склалися інсценізації, забави, співи, деклямації і т. д. Садок у Яблоніці Руській ведений був перший раз. Родичі виказували велике заінтересування. Провідниця п. Анна Кліш.

Заняття у садках відбувалися переважно від гол. 9—12, у декотрих садках від 8—12, у Дубрівці Руській від 8—13, а пополудні від 15—18, часом довше, в Дубрівці Руській від 14—18. Найбільше годин праці присвячувала отже садкові провідниця в Дубрівці Руській. Санітарний нагляд над садками виконували Др. Володимир Каранович зі Сянока, Др. Константин Цеплий з Риманова. Кожний з них перевів перегляд дітей в йому найближчих садках.

Адміністрацією садків занималися подібно, як попереднього року, окремі місцеві комітети. У склад Комітету входило 5 осіб, а проводив у ньому куратор садка. Майже усі садки відвідав голова сяницького Кружка. У біжучому році видав Кружок Р. Ш. у Сяноці з власних фондів 695 зол. 86 сот. на дитячі садки.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДОРОСТУ.

Майже всі провідниці дитячих садків — попри працю в садочках — багато часу присвячували доростові. Найкраще згуртований був доріст у селах: Дубрівка Руська, Морохів, Семушова, Ялин, Гломча, Завадка Риманівська „на Абрамовій“, Загутинь, Вороблик Королівський та Яблоніца Руська. Праця

Для інтелігента, ремісника, купця, селянина, робітника, а в першу чергу для просвітянського діяча і для всіх загалом дуже цікавий і практичний Ювілейний Календар „Просвіти“ на 1938 р.к. (із безплатним додатком стінного календаря).

Понад 250 стор. друку, ціна тільки 1.20 зл.

Питайте всюди за Ювілейним Календарем „Просвіти“!

Хто продасть 5 календарів по 1.20 зл. і пришле разом (6 зл.) на адресу: Книгарня „Просвіти“, Львів, Ринок 10, той дістане зараз юплатчено почтою 6 календарів так, що для себе матиме календар безплатно.

Філії Т-ва „Просвіта“, Читальні, Кооперативи і Мужі довіря, які замовили й одержали вже календарі, просимо негайно вислати гроші за продані календарі.

над доростом обіймала головню спів. танки та вправи, в деяких селах також деклямації. Попис доросту відбувався звичайно як одна з точок фестину, „Свята матері“, або іншої імпрези. Деякі із цих фактичних гуртків, зорганізованих провідницею, залишається на дальше й будуть сходиться як до деякої міри самоосвітні гуртки. Знову другі із них перестануть існувати, але всеж таки остане по них слід, так, що в другому році легко буде їх знову зорганізувати.

Як в кожному році так і в цьому — при організації дитячих садків — велику поміч і моральне й матеріяльне попертя давала нашому Кружкові Духовна та світська інтелігенція тих сіл, де ведено садки; так організація як адміністрація садків без цієї помочи не могли би обійтись та не були би вдатні. Тому всій цій Інтелігенції та всім свідомим Громадянам, що займалися справою садків — належить щира та заслужена подяка.

Дитячі садки на Лемківщині стають з року на рік щораз більше популярні. Щораз більше сіл відчуває потребу їх основування. Одночасно із тим шириться зрозуміння для національного виховання дітей та молоді.

• Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Посада Вільховецька, перегороддя Сянока (1 км.).

Посада Горішня, мішане село, віддалене 3 км. від української парохії в Дошні, до Риманова 2¹/₂ км.

Посада Заршинська, польське село, присілок містечка Заршина.

Посада Яслиська, мішане село віддалене 1¹/₂ км. від української парохії в Дальовій, біля Яслиськ, до Риманова 18 км., до Сянока 45 км.

Посада Ячмирська, польська оселя біля Заршина, в Сяницькій Окрузі.

Потік, польська місцевість біля Коросна.

Прибівка, польське село (залізниця в місці) коло Фриштаку.

Прибишів, українське дочерне село, віддалене 4 км. від парохії в Карликові, з українською греко-католицькою церквою Преп. Мат. Параскевії, збудованою в 1845 році; до Сянока 26 км.

Присітниця, польська оселя в області Стобниці (АГЗ XVI 374).

Присліп, українське дочерне село парохії Новиці, біля Устя Руського, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1736 році; віддалене 16 км. від Горлиць; відоме як одне з найстарших українських сіл у Горличчині в XV. сторіччі. В давнині (1570 рік) була в Прислопі самостійна українська католицька парохія.

Просік, українське село, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1793 році; віддалене 6 км. від Сянока; (кожночасний душпастир парохії Просіка мешкає від 1873 року в Сянічку, де побудовані приходські забудовання). Про село Просік написав Др. Ф. Коковський довшу, цінну статтю, яка поміщена в „Рідній Мові“ ч. 11 (59). Рік V. п. н.: Назвища в селі Просіку, Сяницького повіту.

Пстружне, українське село, дочерне української греко-католицької парохії в Мацині Великій (6 км.), до Горлиць 14 км., поселене в XV. сторіччі.

Радоцина, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1898 році; віддалене 35 км. від Горлиць, 5 км. від (пошта) Незнаєвої; відоме вже в XVI. сторіччі.

Ратнавиця, дочерне село Волиці біля Буківська (число українців 200) з українською греко-католицькою церквою святого Отця Николая, збудованою в 1881 році (перша церква в Ратнавиці збудована була в 1680 році); до Сянока 20 км.

Рачкова, златинізоване село, приналежне до української парохії в Юривцях, в Сяницькій Окрузі (АГЗ XVI 1768).

Регетів Вижній, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1865 році; віддалене 30 км. від Горлиць, до Гладішева (пошта) 10 км.; відоме в XV. сторіччі.

Регетів Нижній, отриманий з Вижнім.

Рибень, польське село біля Лабової, в Новосандеччині.

Риманів, містечко, віддалене 27 км. від Сянока. Воно цим помітне, що повстало з української княжої оселі (ще сьогодні видніють на входній брамі до палати грабійого Потоцького трираменні хрести) над річкою Табор. (Окремо: Ю. Т.: Руслом Вислока — книжка готова до друку). Під сучасну пору нема в Риманові ані одного українсько-промислового осередку, або крамниці; хоч славний Риманів з великих річних торгів та доколя окрилений українськими селами. В Риманові високо стоїть торгівля кожухами, обувом, рогатою твариною й кінями; цікаве теж, що в Риманові ковальське залізо дешевше, як у Сяноці. До залізниці в Шляхоцькому Вороблику 6 км.

Риманів-Живець, лінійна оселя над річкою Табою, притокою Вислока, лугово-вуглекисні солянки з бромом та йодом; лічить: жовницю (запалення лімфатичних - невеликих круглих залоз, порозміщуваних по цілому людському організмі з пасокою, білковинною рідиною, яка нищить деякі бактерії (пр. туберкульозні та інші), катарі дихальних шляхів, жіночі хвороби й інші).

Рихвалд, українське село, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1653 році; поселене в XIV. сторіччі. (має здавна привілей на торгівлю банами). віддалене 12 км. від Горлиць, 7 км. від Руської Ропиці.

Рівне, польська оселя біля Дуклі (копальні нафти). В давнині належало Рівне до „дергівської руської області“.

Ріпки, український присілок парохії Ганьчової, з українською греко-католицькою церквою Різдва Пресвятої Богородиці, збудованою в 1801 році; (відоме з того, що на терені Ріпок у 1769 році перебували польські війська конфедератів, які збунтувалися проти свого короля, разом зі шляхтою). До Висової 8 км., до Горлиць 35 км.

Ріпник, українське село, з українською греко-католицькою церквою Преп. Матері Параскевії, збудованою в 1914 році; поселене в XIV. сторіччі; парохія була в Ріпнику вже в 1581 році; до Коросна 15 км., до залізниці в Ягайльон, Лучках 8 км.

Розділля, українське село, з українською греко-католицькою церквою Різдва Пресвятої Богородиці; віддалене 11 км. від Горлиць, 5 км. від Липинок.

Ропа, український присілок парохії Климківки біля Горлиць.

Ропиця Руська, українське дочерне село Маластова, біля Горлиць, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1819 році; поселене в XV. сторіччі.

Ропянка, українське село, віддалене 3 км. від парохії у Вільхівці біля Дуклі.

Ростайне, українське село, з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1921 році; в 1914 році (світова війна) маляри спалили ціле село й приходські будинки. В Ростайнім душпастирював бл. п. о. Степан Тарнович у 1903—6 р., (тут урочився теж автор цих рядків); до Змигороду 24 км., до Крапної 8 км.

Далі буде.

Роман Антонович,

10

Як говорив Бескид.

В кімнаті пана аж мрячно було. Клубився дим від папірос, що їх разураз закурював пан Ерліхгоф. Й хоча поза кімнатою, на світі Божім смялася природа літнім обличчям, в кімнаті хмарно було. В ній клубились думки одні й другі, треті. Самі пусті.

Пан Ерліхгоф спинився біля вікна. Впер зір у золото соняшного дня й відчинив вікно. Городники порядкували в парку, стежини чистили і обтинали найве гілля, що нарушувало акуратність стрижених кипарисів та низьких живоплотів глогу.

Його це не займало. Він чув нудьгу. Цей другий день на замку, був немов уже сотним днем. Хотівби вирватись скоріш звідусіль, та не пускали родинні справи й старий шляхецький звичай. Заручини його, хоч як боровся з тим, відбутись мусіли в його родиннім замчищі на Дуклі.

Чи він хотів женитись? Також звичай наказував зробити. Й оточення і товариство. Його тридцятий рік гулящого життя, неробства й пороженчі, посилований намовами, інтригами й нарешті нудьга та голод нових вражіннь — казав, що це не шкодить спробувати. І так з браку вражіннь постановив: хай буде, вженюся...

А баронівна Четвертинська?... Красуня була. Без приданого, бо барон Четвертинський в клопотах прошевих постійно був. Однак йому це було маловажне. Вона як існувала в нього, то тільки тому, що тіло в неї було принадне для пана Ерліхгофа. Він зрештою усі жінки так цинив.

— Які вина подавати до столу? — спитав старий льокай, що тихо всунувся в кімнату.

— Що, вино? Так принеси мені бургунда з льоху.

— Ясновельможний пан граф вибачить, я питаю, які вина подавати на прийнятті — ще раз сказав льокай.

— Які хочеш, я вже сказав, щоб про те прийняття мене вже не питали. Воно нудне. Іди, іди вже раз.

І знову закурив та дивився крізь вікно. Бездушно. Ніодна думка не залишилась довго в його мізку, втікала, бо нудна йому була. Він знову бачив садівників і кльомби квітів. Потім побачив Ваську. Обличчя вівсупате і довгий ніс... Так, пан Ерліхгоф пізнав його. Гидкий він був для нього, та пригадав, що цей з покритим віспою обличчям урятував йому життя, як збійники напали були на ловах. І вчора був він в нього. Вже вечером і сповістив його про те, що сталося в хуторі Сипків. Але й ця дівчина - кріпачка, яку привів учора була вродлива. Така вродлива виховалось в горах поміж кріпаками. Ї якби прибрав у панські шати, не уступила б здається баронівній Четвертинській. Як несли її обмлілу, і голова з розпущеним волоссям звисала на рамена... Направду пан Ерліхгоф застановився. Й якраз тепер поміж його нудні думки ввігналась нова менш нудна, така, що розігнала прочі, що клубились у мізку і добувала разураз новий простір у мізку.

— Ти, Васька — гукнув пан крізь навстезінь розкрите вікно з двома крилами.

А Васька обернувся й побачивши покровителя, окинув капелюх і в пояс поклонився.

— Підійди — ще раз гукнув пан Ерліхгоф.

І Васька віпнутий у дві, підповзав до вікна.

— Як, краля та, що ти її тут вчора привіз? Чи це вона, та, що ти збираєшся женитися із нею?

— Пан ясновельможний вже сказав. — промимрив Васька і знову низько поклонився в пояс. — Я власне... — і тут збулись в нього ті думки, які хотів він виразити панові.

— Говори, чого хочеш! Ти врятував мені життя. А пан твій таке не забуває — говорив граф.

І це немов зіпнало усі думки у голову слуги дуклянського двора.

— Я власне, вже просив наймилістивішого пана графа, щоб дозвіл зволив дати на женитьбу з Сипковою Марькою. А я служитиму до смерти як найвірніший лас.

— Скажи, щоб приодягли її і хай прийде до мене у покої.

В цю мить промовив з пана Ерліхгоф виконавець поганського звичаю — старого права у римлян. Він думав про цей закон, що в той час відомий був по всіх дворах, про закон першої ночі. А вона, ця Марька, кріпачка з гір вродлива дівчина...

І граф на Дуклі і Мушині вже не дивився на золото сьогоднішнього дня, що прикривало зелень довкруги й ясніло благою полумінню щастя. Він пускав поводи своїм розяреним нікчемним почуванням і ждав. Вже папірос закурювати він не брався і не ходив спутаний нудьгою по кімнаті.

Часок і тихо відхилились високі різьблені старі двері й до кімнати всунувся старий льокай, що про вино приходив питатись пана графа. Він став при дверях й врочисто заявив:

— Ясновельможна баронівна Четвертинська!...

Пан граф скипів, а потім кинув:

— Просити до сальону.

* * *

Коли прочуняла, почула Марька, що голова у неї як колода. Шуміло в голові й не збирала думок, де вона. Та благородний спокій, що царив довкруги й темрява, що сповивала цю комірку, що в ній була — вспокоювала Марьку і помало укладалось в її мізку все те, що з нею вчора сталося. Так, по вечері відійшов до хати нянько, вона сиділа ще під копою сіна і любивалась вечером, що надлітав із гір. І у хвилині, коли збиралася їти відпочивати, почула тверді обійми Васьки. Потім вона борикалась із ним й кричала за няньком, але все було надаремно. Не стало сил і мусіла послухати сили кріпких Васькових рамен. Васька закинув її на плече і вона попала в обморок, але не на довго. Прочуняла, як холод річки погладив її по всьому тілі й тоді побачила щось страшне... горіло рідне обійстя. Що далше сталося, не пам'ятала...

І знову почула шум під черепом у мозку, і як пробувала підвестись, боліло її ціле тіло. Невже її побили? Але ні. Пронизуючи пам'ять, не знаходила там нічого такого. І знову лежала хвилину тихо немов в обмороку. В комірці темно було. Потім пробігла думка чи день воно на світі Божім чи темна ніч, як тут в комірці. І вслухувалась. З напругою пронизуючи темряву. Здавалось їй, що ген далеко десь пливе життя й певно сонце золотить безмежний світ. І чула, що назріває в неї не одчай і туга, а бунт і крик душі: за що? Навіщо кинули її в чотири стіни, коли на світі Божому усе розсміяне — живе. Цей крик кріпшав, й давав їй силу, скріпити себе і рішитись.

І найменшими ошадностями В ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Гродзіцьких 1. п. П.
розбудуйте рідний промисл.

НОВІ КНИЖКИ

Іван Крип'якевич: **Ярослав Осмомисл**, вид. Т-ва „Просвіта“ ч. 10 за жовтень (стор. 48); цінна праця нашого відомого історика про панування князя Осмомисла.

Др. Яким Ярема: **Українська Духовість** в її культурно-історичних виявах, накладом автора. Львів 1937, стор. 80. Відбитка зі Збірника праць І. Українського Педагогічного З'їзду у Львові в днях 1—2 листопада 1935 р.

ЦЕНТРОСОЮЗ

поручає
сільським господарствам солідні

машини
штучні погної
і всіляке сільсько-господарське приладдя

ЛИСТУВАННЯ

Вп. Іван Новий: щиро дякуємо, помістимо; передплата заплачена по кінець листопада ц. р. Привіт!

Вп. М. Чупільовський: щиро дякуємо, помістимо все; знімки звернемо з подякою. Всім Братам у Тиряві В. щирий привіт!

Вп. Д. Ільчишин: використаємо; бажану книжечку ми вислали, календарів „Зол. Колос“ не маємо, пишть на вул. Косцюшки 1а, там є ред. календарів. Гарзд!

Вп. Микола Пилип: бажана книжка коштує 6 зл., тому не знаємо, чи така ціна Вам відповідає. Привіт!

Вп. Софія Сенюць: гарненька відповідь, помістимо. Привіт!

Вп. Дружина Матія Біка в Ф. Р.: листа одержали, часопис шлемо, щирий привіт з Рідних сторін!

Вп. Калякука Е.: листа одержали й належність за історію та передплати. Щиро дякуємо. Про п. Голода помістимо. Поздоровлення!

Вп. М. Похонський: внесіть подання.

РІДНЯ З ВОРОБЛИКА,

саме брат Павло й другі шукають Семена Платка, що живе в місті Шікаго (виїхав там перед 17 роками) в Америці, а від 1920 р. не дає про себе знаку життя.

Прохаємо його, або Вп. Читачів „Нашого Лемка“, хто читатиме ці рядки та знав би про його адресу — хай подасть до Редакції „Нашого Лемка“, Львів, Новий Світ п. 22.

Українські газети в Америці прохаємо передрукувати.

„НАІЗДІ ШЛЯХТИ“ НА ЛЬВІВ.

Український часопис „Нова Зоря“ ч. 84: пише за польським „Пястом“ таке: „Дня 17. X. ц. р. львівська санация вирежисерувала „дармовий“ зїзд мешканців сіл з трьох воевідств, а саме: львівського, ставиславівського й тернопільського, шумно називаючи його: „Зїзд загородової шляхти з Підкарпаття“.

На сумнім тлі непогоди — машеруючі ряди знущеннілого хлопства робили вражіння образу „нендзи й розпачи“. Так зігнано вїтїв, солтисїв та громадських секретарїв, їх жінок і дітей — та названо це — „шляхтою“. Дали їм безплатні поїзди (три), харч, Великий Театр, кіно Аполльо й Паляс. Одначе найліпше чулися гості в рацлавицькій панорамі (славний історичний образ), подивляючи славну в історії шаржу краківських хлопів під командою начальника Косцюшка. Якось не намальовано там ніде шляхти — тільки завзятих „кракусів“. Всїх учасників начислили мабуть 3.000, — з того 1.000 зараз по приїзді розійшлося по місті за приватними орудками.

— 0 —

Учіть своїх дітей ошаджувати й по-старайтеся для них пушку й книжечку ошадности

Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

у Львові, ул. Руська ч. 20.

О. Остапович.

„УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО“ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

(Спомин).

В 1912 році гурток молодого українського вчительства в горлицькому повіті привітав появу „Учительського Слова“ з великим одушевленням.

Кинені далеко від своїх сторін відчували ми брак станового органу, який мав би лучити нас з центром народнього життя. Коли він появився, він стався для нас дорадником не лише в станово-організаційних і педагогічних справах, але також суспільних. Він гартував наші характери, запалював до посьвяти, взивав до праці на ниві, що облогом від віків стояла. По появи нашого органу ми немов відродилися. Він нас згуртував, він скріпив наші сили, витворив у нас почуття, що українське вчительство зуміє самостійно повести позашікільну працю і своїми ділами приєднати до неї інші суспільні верстви.

Дуже радо читали ми в „Учит. Слові“ дописи з цілого краю й новинки, в яких товариші інформували загал учительства про свою працю в різних сторонах краю. — Ми рівнож часто на сторінках „Учит. Слова“ рапортували про свою працю, досягнення й успіхи, хвилеві невдачі та перешкоди. Виказували ми фактами, що й там на заході, серед неосвічених, занаморочених дурійкою панрусизму та православя лемків, зуміли ми знайти шлях до їх сердець, промовити до їх ума, пробудити їх до життя.

Як сьогодні Горлицчина виглядає, не знаю, бо давненько вже помандрував я ще далше на захід. В день розвалу Австрії була вона українським осередком в західній частині Лемківщини. Крім учительства було тоді в Горлицчині кількох українців-священиків, які щиро попирали всякі наші почищення.

Наглядним свідоцтвом нашої інтензивної праці були численні організації в Горлицчині. В 1918 р. бачимо там крім бурси У. П. Т. в Горлицях, також філію „Сільського Господаря“, яка мала затверджених, або зголошених 26 кружків, не числячи читалень „Просвіти“, „Кружків Консументів Н. Т.“ й інші.

Остаточню Горлицчина сталася для нас за вуским тереном праці. Навязали були ми зносини з іншими сусідніми повітами, щоб водностоянити та оживити працю по цілій Лемківщині.

Тим ділом закінчили ми перший акт відродження Лемківщини.

(Уч. Слово ч. 8.)

— 0 —

ГАРНИЙ ПРИКЛАД.

На весіллі Якова Пельца з Ганною Опалка, брат молодого Дмитро Пельц перевів поміж весільними гістьми збірку на ціль тих, котрі віддали своє здоров'я за незалежність українського народу. Зібрану квоту 3.30 зл. переслано Т-ву Допомоги Українським Інвалідам у Львові. Боже запласть!

Чи Ви пробували вже

„ПРАЖІНЬ“

Якщо ні

то купіть сейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!

Вирабляє кооп. фабрика домішок до кави

„Суспільний Промисл“

Львів — 5 гривень ч. 30.